

Σε αυτό το τεύχος

Το πρώτο τεύχος του *Επαναστατικού Μαρξισμού*, της Αγγλόφωνης ετήσιας έκδοσης της Τουρκικής επιθεώρησης *Devrimci Marksizm*, εμφανίστηκε στα τέλη του 2016. Διανεμήθηκε και πωλήθηκε σε όλο τον κόσμο από τη Βηρυτό ως το Μπουένος Άιρες, από την Αγία Πετρούπολη ως τα Σκόπια, από το Μιλάνο ως το Μοντεβιδέο. Μπορεί να μην πούλησε χιλιάδες, αλλά στην ταπεινή του κλίμακα, εκπλήρωσε ιδανικά την αποστολή για την οποία προοριζόταν: να συμβάλει στο διεθνισμό μέσα στη στρατευμένη Μαρξιστική θεωρία, οδηγώντας φυσικά στον προλεταριακό διεθνισμό στην πολιτική και οργανωτική σφαίρα, στη Μέση Ανατολή και στη Βόρεια Αφρική, στα Βαλκάνια και στον Καύκασο, στις περιοχές της Μεσογείου και της Ευρασίας και στον κόσμο γενικότερα. Ευθυγραμμισμένοι με αυτόν τον στόχο, κάνουμε τώρα ένα νέο βήμα και συμπεριλαμβάνουμε μεταφράσεις του σημειώματος της σύνταξης που διαβάσετε τώρα σε πολλές άλλες γλώσσες, τις οποίες δημοσιεύουμε στο τέλος της έκδοσης. Μ' αυτόν τον τρόπο μπορούμε τουλάχιστον να μεταδώσουμε την ουσία του μηνύματός μας προς ανθρώπους σε όλο τον κόσμο που δεν μπορούν να διαβάσουν Αγγλικά, αλλά ενδιαφέρονται για τη φωνή του διεθνιστικού και επαναστατικού Μαρξισμού.

Αυτό το δεύτερο τεύχος, *Επαναστατικός Μαρξισμός 2018*, επιδιώκει να συνεχίσει να εργάζεται για τον ίδιο στόχο με πρωταρχική εστίαση στη Μέση Ανατολή, με ένα σχετικό άρθρο το οποίο στρέφεται στο ζήτημα των αντιδραστικών κινήματων

στις ιμπεριαλιστικές χώρες, με έναν ειδικό αφιέρωμα για την Οκτωβριανή επανάσταση στην εκατονταετηρίδα της εορτάζοντας το μεγάλο αυτό πανηγύρι του λαού, με ένα άρθρο που εξετάζει τη διάλυση μιας από τις χώρες (Βουλγαρία) όπου υπήρχε ένα εργατικό κράτος μέχρι την πτώση του Τείχους του Βερολίνου και με ένα άρθρο που στρέφει την προσοχή μας στο μεγάλο αριστούργημα για το παρόν και το μέλλον της ανθρωπότητας, *Το Κεφάλαιο*, στην 150^η επέτειο από τη δημοσίευση του πρώτου του τόμου.

Το πρώτο τεύχος, στην εισαγωγή του και σε αρκετά από τα επίκαιρα άρθρα του, χαρακτήρισε την παγκόσμια κατάσταση, τοποθετώντας την πλέον δεκάχρονη οικονομική κρίση, μετά το οικονομικό κραχ του 2008, στο κέντρο ως φόντο πολλών παράλληλων διαδικασιών: την άνοδο του πρωτοφασισμού σε όλο τον κόσμο· τη συνακόλουθη άνοδο του ισλαμικού τακφίρι – του κινήματος του θρησκευτικού σεχταρισμού, με το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα του στο Daesh ή ISIL· την αυξανόμενη απειλή των περιφερειακών πολέμων να μετατραπούν σε παγκόσμιο πόλεμο· και την άνοδο των λαϊκών κινήματων τόσο με εξεγερσιακές μορφές (Αίγυπτος, Τунησία, Υεμένη, Μπαχρέιν, Wall Street, Ελλάδα Ισπανία, Τουρκία, Βραζιλία, Βαλκάνια κλπ.) όσο και με κοινοβουλευτικές (Ποδέμος, Συρία, Σάντερς, Κόρμπιν, και στην πιο περίοπτη θέση το Μέτωπο της Αριστεράς (FIT) στην Αργεντινή) από το 2011.

Καθώς το τεύχος βγήκε αμέσως μετά την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ στο υψηλότερο αξίωμα στις πιο ισχυρές ιμπεριαλιστικής χώρα του κόσμου, αυτό το μη αναμενόμενο συμβάν αποτέλεσε το εναρκτήριο σημείο μιας συζήτησης για το νέο διεθνές αντιδραστικό φαινόμενο που ονομάζεται ποικιλοτρόπως «λαϊκισμός», «ακροδεξιά», «εθνικισμός» κλπ. Η έγκαιρη διάγνωση μας ότι ο Ντόναλντ Τραμπ ήταν ένας «ανεξέλεγκτος φασίστας», ένας φασίστας χωρίς ένα παραδοσιακό φασιστικό κόμμα και παραστρατιωτικές δυνάμεις ή, με άλλα λόγια, πρωτοφασίστας, επιβεβαιώθηκε σε μεγάλο βαθμό από τα γεγονότα της περασμένης χρονιάς. Η λέξη «φασίστας» έχει κυκλοφορήσει ευρέως, ιδίως μετά τα γεγονότα του Charlottesville, για να απεικονίσει τη στάση του Τραμπ, αφού διαρκώς παρέβλεπε εσκεμμένα και απροκάλυπτα τη δράση των λευκών ρατσιστών και αυτοαποκαλούμενων νεοναζί. Ο Στηβ Μπάνον, ο κορυφαίος ιδεολόγος της λεγόμενης «εναλλακτικής δεξιάς», δεν είναι πλέον στην εξουσία, αλλά εξακολουθεί να είναι ολοφάναρα το alter ego του προέδρου των ΗΠΑ, πραγματοποιώντας κρατικές επισκέψεις σε χώρες όπως η Κίνα για να εκμαιεύσει την κατάσταση πριν επισκεφτεί τη χώρα ο ίδιος ο πρόεδρος. Πέρα από τα σύνορα των ΗΠΑ, στη διεθνή σκηνή, το φιλελεύθερο κατεστημένο βιάστηκε να χαρακτηρίσει τα αποτελέσματα των εκλογών στην Ευρώπη ως μια σειρά ηττών γι' αυτό που εσφαλμένα ονόμασαν «λαϊκισμό»: στη Γαλλία, η Μαρίν Λε Πεν, η σαφέστερη εκπρόσωπος της αυξανόμενης πρωτοφασιστικής πανώλης, έλαβε στο δεύτερο γύρο των εκλογών την ψήφο του 33% των Γάλλων υπηκόων

και στη Γερμανία η Alternative für Deutschland έγινε τώρα το τρίτο μεγαλύτερο κόμμα, παρά την 180 μοίρες στροφή της πολιτικής της Άνγκελα Μέρκελ για τη μετανάστευση. Εάν αυτό είναι ήττα, αναρωτιέται κανείς ποια θα ήταν η νίκη για ένα διεθνές κίνημα που θεωρήθηκε, μέχρι πρόσφατα, ως ακραίο περιθώριο!

Στην άλλη όψη του ίδιου νομίσματος για τους φιλελεύθερους ήταν η νίκη του Εμμανουέλ Μακρόν. Σε μια ξεκάθαρη περίπτωση ευσεβών πόθων, ερμήνευσαν αυτό το γεγονός ως την επιστροφή της παγκοσμιοποίησης μετά τις εκπληκτικές ήττες του Brexit και του Τραμπ. Ο Εμμανουήλ ο Α', όπως τον έχουν ονομάσει σαρκαστικά οι εξ αριστερών επικριτές του στη Γαλλία λόγω του βασιλικού του στυλ και της καταφυγής του στο να κυβερνάει με διατάγματα (σχεδόν μίμηση των μεθόδων που χρησιμοποιεί ο Ερντογάν στην Τουρκία, ο οποίος ορθώς θεωρείται ότι γίνεται ολοένα και περισσότερο δεσποτικός από το ίδιο το φιλελεύθερο κατεστημένο), έχει δει τα μαγικά του να μετατρέπονται σε στάχτη με μια ιλιγγιώδη πτώση της δημοτικότητας στις δημοσκοπήσεις. Η επιτυχία που επιτεύχθηκε με δύο απεργίες εντός δέκα ημερών (12 και 21 Σεπτεμβρίου), παρά τη συνθηκολόγηση της ηγεσίας ορισμένων από τις εργατικές συννομοσπονδίες, δίνει το μήνυμα πως η «γαλλική άνοιξη», όπως αναφέραμε στο πρώτο μας τεύχος το κίνημα της Άνοιξης του 2016 κατά της προηγούμενης αντιμεταρρύθμισης του Εργατικού Νόμου υπό τη λεγόμενη «σοσιαλιστική» κυβέρνηση του Φρανσουά Ολάντ, πρόκειται να συνεχιστεί. Η Γαλλία παραμένει η χώρα-κλειδί στην Ευρώπη, όπως υπογραμμίστηκε στο πρώτο μας τεύχος. Ο παγκοσμιοποιημένος και νεοφιλελεύθερος δρόμος του Μακρόν δεν αποτελεί απάντηση στους Τραμπ και στις Λε Πεν. Μόνο η πολιτική ανεξαρτησία και ο ενωμένος αγώνας της εργατικής τάξης μπορούν να απωθήσουν οριστικά το αυξανόμενο κακό. Ο ορίζοντας είναι ακόμα γεμάτος με τους Μόντι και τους Ντουτέρτε και τους Πούτιν και τους Ερντογάν και τους Αλίγιεφ και τους Ορμπαν και τους Τραμπ του κόσμου.

Δεν είναι λιγότερο εμφανής η προοπτική του ολοσχερούς πολέμου επί του πλανήτη αφότου υπογραμμίσαμε την απειλή του παγκόσμιου πολέμου στο πρώτο μας τεύχος. Αφήνοντας στην άκρη για μια στιγμή τα ατέρμονα δεινά στη Συρία, στο Ιράκ, στην Υεμένη και στη Λιβύη και στη φλεγόμενη ακόμα στάχτη του πολέμου στην Ουκρανία, η ασιατική γεωστρατηγική ζώνη χαρακτηρίζεται από τις διαφορετικές όψεις της αναδυόμενης σύγκρουσης μεταξύ του ιμπεριαλισμού και της Κίνας. Το σημαντικότερο μεταξύ αυτών είναι προφανώς οι ριψοκίνδυνες σχέσεις μεταξύ ΗΠΑ και Βόρειας Κορέας που απειλεί να φέρει τον κόσμο στην πρώτη πυρηνική καταστροφή από τη Χιροσίμα και το Ναγκάσακι πριν από τρία τέταρτα του αιώνα. Χαρακτηριστικά με τον πρωτοφασιστικό του ζήλο, ο Τραμπ έχει απειλήσει με «εκατομμύρια θανάτους» τη Βόρεια Κορέα και σε ολοσχερή εξόντωση ολόκληρη τη χώρα. Παρά την αναληθή παρουσίαση των γεγονότων από την «διεθνή κοινότητα» (ένα διαφορετικό όνομα για τον ιμπεριαλισμό) και τα καπιταλιστικά μέσα μαζι-

κής ενημέρωσης, η πυρηνική προετοιμασία της Βόρειας Κορέας είναι ένα αμυντικό μέτρο κατά των ΗΠΑ οι οποίες πασχίζουν για στρατιωτική κυριαρχία στον Ειρηνικό, στην παρουσία στο σύνολο των πάνω από 80 χιλιάδες αμερικανών στρατιωτών στην Ιαπωνία και στη Νότια Κορέα, και στην αυξανόμενη απειλή του πολέμου στον ορίζοντα στην Ασία γενικότερα. Στην αντιπαράθεσή του με τον ιμπεριαλισμό, οι επαναστάτες Μαρξιστές πρέπει να σταθούν αλληλέγγυοι σε ένα γραφειοκρατικά εκφυλισμένο εργατικό κράτος, ακόμη και στην περίπτωση αυτής της καρικατούρας εργατικού κράτους βασιζόμενο στο «σοσιαλισμό σε μια δυναστεία».

Πιο κοντά σε εμάς, στην περιοχή μας της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής (MENA), το αντιδραστικό αυτό κύμα έχει οδηγήσει σε μια νέα αναδι-άταξη δυνάμεων. Η στήριξη από τον Τραμπ του Αιγυπτίου Βοναπάρτη αλ Σίσι κατά την επίσκεψη του τελευταίου στην Ουάσιγκτον ακολούθησε τη στομφωδώς οργανωμένη επίσκεψή του στη Σαουδική Αραβία. Η *γκροτέσκα* στιγμή αυτής της επίσκεψης, όταν το γελοίο τρίο του Τραμπ, του βασιλιά Σαλμάν και του Αιγυπτίου προέδρου να χαϊδεύουν μια λαμπερή υδρόγειο τη φρουρά στο φόντο να είναι πάντα σε επιφυλακή, ήταν σημαντική κυρίως για τη συμβολική απουσία δύο παραγόντων. Από τη μία πλευρά, το σιωνιστικό Ισραήλ ήταν η απύσχα *φαιά εξοχότης* της νέας συμμαχίας που δημιουργήθηκε. Ο αντι-ιρανικός, υπέρ του Ισραήλ πολιτικός προσανατολισμός του Τραμπ εκτίθεται για να παρακάμψει όλες τις επιπλοκές και αντιφάσεις της πολιτικής του προς την περιοχή. Παρά την προφανή προσπάθειά του να κοντράρει τον Πούτιν, ο Τραμπ, όπως επιβεβαίωσε και πάλι στην ομιλία του στον ΟΗΕ, επιδιώκει να σχηματίσει επιθετικά μια συμμαχία μεταξύ όλων των άλλων αντιδραστικών δυνάμεων της Μέσης Ανατολής προκειμένου να απομονώσει και να γονατίσει το Ιράν, ειδικά τώρα που είναι σύμμαχος(το Ιράν) της Ρωσίας του Πούτιν. Αυτός, παρεμπιπτόντως, είναι και ο λόγος που η Χαμάς έχει πιεστεί πρόσφατα να συνθηκολογήσει ενώπιον της Αιγύπτου και του Ισραήλ. Η άλλη εμφανής απουσία ήταν αυτή του Ερντογάν, μια άλλη πηγή αντιφάσεων για την πολιτική του Τράμπ για το MENA. Ο επίσημος λόγος ήταν ότι η επίσκεψη του Τραμπ συνέπεσε με το συνέδριο του ΑΚΡ στην Τουρκία, στο οποίο ο Ερντογάν επέστρεψε για να πάρει τον έλεγχο του κόμματός του μετά το δημοψήφισμα του Απριλίου, το οποίο έβαλε τις βάσεις για τη μετάβαση σε ένα πιο προεδρικό σύστημα. Ωστόσο, πολύ σύντομα έγινε αντιληπτό ότι ο πραγματικός λόγος βρισκόταν αλλού.

Η επίδειξη της σουνιτικής σχέτας, μιας δύναμης που οι Σαουδάραβες σκόπευαν να δοκιμάσουν προσκαλώντας μια πλήρη σειρά αραβικών και μη αραβικών χωρών να χαιρετήσουν τον Τραμπ, αποδείχθηκε εφήμερη. Η κρίση του Κατάρ ξέσπασε αμέσως μετά απ' αυτή τη θριαμβευτική γιορτή ενότητας, μπήγοντας μια σφήνα ανάμεσα στο στρατόπεδο υπό την ηγεσία της Σαουδικής Αραβίας και στο ραμπι-ιστικό μπλοκ. Για να κατανοήσετε τι εννοούμε μ' αυτό, εξετάστε την παρακάτω ακολουθία συμβάντων. 2013: το βοναπαρτιστικό πραξικόπημα του Σίσι ρίχνει

την κυβέρνηση του Μόρσι και της Μουσουλμανικής Αδελφότητας (Ikhwan) στην Αίγυπτο με την υποστήριξη της Σαουδικής Αραβίας και σκοτώνει εν ψυχρώ εκατοντάδες υποστηρικτές του Ikhwan στην πλατεία Rabia-t-ul Adawiya στο Κάιρο, οδηγώντας έτσι σε ρήξη τη Σαουδική Αραβία και την Τουρκία, καθώς ο Ερντογάν έχει στηρίξει ολόκληρη τη στρατηγική του στο να γίνει ο «Ραΐς» (ηγέτης) του σουνιτικού κόσμου σε μια συμμαχία με την Ikhwan σε μια σειρά χωρών (Τυνησία, Συρία, Μαρόκο, Παλαιστίνη, δηλαδή τη Χαμάς, καθώς και στην Αίγυπτο)· 2015: παρά τον ρητό ραμπιτισμό του, ο Ερντογάν συνδέεται με το νέο βασιλιά Σαλμάν της Σαουδικής Αραβίας μετά τον θάνατο του πρώην βασιλιά, ακόμη στο τέλος του 2015 εντάσσεται στην Ισλαμική Στρατιωτική Συμμαχία για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας, μια σαουδική πρωτοβουλία που συγκεντρώνει 34 σουνιτικά έθνη και σχεδόν έφτασε να εμπλακεί σε πόλεμο στη Συρία το Φεβρουάριο του 2016 μαζί με τους Σαουδάραβες και το Κατάρ (ένα δίδυμο που πρέπει χρήζει προσοχής!)· 15 Ιουλίου 2016: το σαουδικό στρατόπεδο εγκαταλείπει την κυβέρνηση Ερντογάν στη μοίρα της ενόψει της απόπειρας πραξικοπήματος· 2017: ανάμεσα στις 13 προϋποθέσεις που θέτει ο σαουδικός συνασπισμός εναντίον του Κατάρ ως όρους συμφιλίωσης, εμφανίζεται η απόσυρση των τουρκικών στρατιωτικών δυνάμεων από το Κατάρ, η οποία απορρίφθηκε από την τουρκική πλευρά και η οποία, πιστή στη ραμπική στρατηγική της, τάσσεται ξεκάθαρα στο πλευρό του Κατάρ. Σε αυτό το σημείο πρέπει να προσθέσουμε ότι μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα του Ιουλίου του 2016, η Τουρκία αναζητά μια αντισταθμιστική πηγή εξουσίας στο στρατόπεδο Ρωσίας-Ιράν για να εξισορροπήσει την πίεση των ΗΠΑ και της ΕΕ στο διεθνή προσανατολισμό και στην εσωτερική πολιτική.

Όλα αυτά δείχνουν ότι οι θρησκευτικά σχεταριστικές σουνιτικές δυνάμεις του MENA αδυνατούν να σχηματίσουν ένα σταθερό ενιαίο συνασπισμό ενάντια στο στρατόπεδο των Σιτών του οποίου ηγείται το Ιράν. Αυτό όμως δε σημαίνει ότι η απειλή ενός θρησκευτικού πολέμου εξτρεμιστών στην κλίμακα ολόκληρης της Μέσης Ανατολής είναι πλέον παρελθόν. Σημαίνει απλώς ότι το σουνιτικό στρατόπεδο δεν είναι τόσο ενωμένο όπως φάνηκε σε μια ορισμένη στιγμή και ότι το Ιράν έχει περιθώριο ελιγμών και μπορεί να καταφέρει να εξουδετερώσει τουλάχιστον κάποιες από τις χώρες εντός του αντιδραστικού σουνιτικού στρατοπέδου. Το ότι η απειλή εξακολουθεί να υφίσταται και μπορεί να αναζωπυρωθεί από τις πολιτικές του Τραμπ και του Ισραήλ φαίνεται από τους αδιάκοπους πολέμους δι' αντιπροσώπων σε χώρες όπως η Συρία, το Ιράκ και η Υεμένη. Μόνο ένας ενιαίος και ανεξάρτητος συνασπισμός της εργατικής τάξης και των σοσιαλιστικών δυνάμεων σε όλη την περιοχή του MENA, σύμμαχος με τις αντίστοιχες δυνάμεις στα Βαλκάνια και στη βόρεια Μεσόγειο, δύναται να σταματήσει αυτή την απειλή του σουνιτο-σιτικού πολέμου, μια προοπτική που είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσει σε αποδεκατισμό του πληθυσμού και σε καταστροφή της ιστορικής πολιτιστικής κληρονομιάς

της περιοχής. Όπως λέει η τελική απόφαση της 4^{ης} Έκτακτης Ευρωμεσογειακής Συνδιάσκεψης που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 26-28 Μαΐου 2017, την οποία δημοσιεύουμε σ' αυτό το τεύχος ως ντοκουμέντο: «Το μακελειό μπορεί να σταματήσει μόνο από ένα ευρύ μέτωπο αντιιμπεριαλιστικών και αντισιωνιστικών δυνάμεων, οι οποίες αγωνίζονται επίσης ενάντια στα αντιδραστικά καθεστώτα στις δικές τους χώρες. Μόνο μια Σοσιαλιστική Ομοσπονδία της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής θα δώσει την τελική λύση σε όλα τα δεινά της περιοχής.»

Μέσα σ' αυτή τη δίνη ο Μασούντ Μπαρζανί, ο ηγέτης του Ιρακινού Κουρδιστάν, προσέθεσε το δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία, το οποίο έχει ξυπνήσει όλους τους πανάρχαιους δαίμονες των περιφερειακών δυνάμεων και τις μηχανορραφίες των ιμπεριαλιστών. Οι επαναστάτες Μαρξιστές είναι υπέρ της αυτοδιάθεσης των Κούρδων. Το πρόβλημα είναι ότι αυτό το δημοψήφισμα δεν επινοήθηκε για την αυτοδιάθεση, αλλά για την αυτο-ενίσχυση του Μπαρζανί και των θησαυροφυλακίων των πετρελαϊκών εταιριών υποστηρικτών του. Ο Μπαρζανί αγωνίστηκε και προφανώς σκοπεύει να αγωνιστεί στο μέλλον ενάντια στην ελευθερία των Κούρδων σε άλλες περιοχές του Κουρδιστάν (δηλαδή στην Τουρκία, στο Ιράν και στη Συρία). Έτσι, μια νίκη σε αυτό το δημοψήφισμα ειρωνικά συνεπάγεται μια ήττα του σκοπού της εθνικής απελευθέρωσης στο Κουρδιστάν, επιπρόσθετα στο ότι δίνει στον ιμπεριαλισμό άλλο ένα προγεφύρωμα στη Μέση Ανατολή. Οι επαναστάτες Μαρξιστές αντιτίθενται ανεπιφύλακτα στη στρατιωτική παρέμβαση οποιασδήποτε περιφερειακής δύναμης στο ιρακινό Κουρδιστάν, αλλά είναι ενάντια στο Μπαρζανί και υπέρ της απελευθέρωσης ολόκληρου του κουρδικού πληθυσμού.

Το πρώτο αφιέρωμα μας στο θέμα αυτό επικεντρώνεται στις διαφορετικές πτυχές του αγώνα στην περιοχή του MENA, με βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη προοπτική. Το πρώτο άρθρο αυτής του αφιερώματος είναι ένα κομμάτι που αναλύει τον εμφύλιο πόλεμο της Συρίας και τις διεθνείς του συνέπειες στα διαδοχικά του στάδια. Το άρθρο του Λεβέντ Ντολέκ με τίτλο «Τα στάδια, τα μαθήματα και το μέλλον του εμφυλίου πολέμου στη Συρία» ξεκινάει με μια διάγνωση που αναφέρει ότι εφόσον η λαϊκή εξέγερση κατά της δικτατορίας του Άσαντ με απαιτήσεις ελευθερίας και δικαιοσύνης δεν μπόρεσε να αποκτήσει ένα προλεταριακό πολιτικό πλαίσιο, σύντομα έγινε ανοικτή στους χειρισμούς του ιμπεριαλισμού και των αντιδραστικών κρατών της περιοχής. Αποδεικνύει ότι οι παρεμβάσεις του ιμπεριαλισμού, του σιωνισμού και των περιφερειακών δυνάμεων (όπως η Σαουδική Αραβία, το Κατάρ, η Τουρκία και το Ιράν) μεταμόρφωσαν τη λαϊκή εξέγερση σε έναν αιματηρό θρησκευτικό πόλεμο μεταξύ των Σουνιτών και των άλλων (Αλαουίτες, Δρούζοι, Χριστιανοί, κλπ.). Το άρθρο κάνει μια λεπτομερή ανάλυση των στρατιωτικών δραστηριοτήτων όλων των σημαντικών παραγόντων (ΗΠΑ, Ρωσία, ISIL, Ελεύθερος Συριακός Στρατός κλπ.) στη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου. Ένα ξεχωριστό κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στις εξελίξεις του συριακού Κουρδιστάν. Ο

Ντολέκ αναγνωρίζει την ισχυρή προοδευτική βάση του κουρδικού κινήματος στη Ροζάβα, αλλά υποστηρίζει ότι η σημερινή στρατιωτική συνεργασία με τον αμερικανικό ιμπεριαλισμό είναι τόσο λάθος όσο και επικίνδυνη. Πιστεύουμε ότι το άρθρο του Ντολέκ θα μείνει μια πολύτιμη πηγή για το συριακό εμφύλιο πόλεμο τα επόμενα χρόνια.

Το άρθρο του Κουτλού Ντάνε με τίτλο «Η εκατονταετηρίδα της Διακήρυξης Μπάλφουρ, το μνημόνιο της Νάκμπα και η Σιωνιστική κατοχή» κάνει λεπτομερή έρευνα για το ιστορικό υπόβαθρο του αποικισμού της Παλαιστίνης. Συζητά το ιστορικό πλαίσιο της Διακήρυξης Μπάλφουρ του 1917 (η οποία χορήγησε λευκή επιταγή για την ίδρυση του κράτους του Ισραήλ) ρίχνοντας φως στις μετατοπίσεις θέσεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων στη διαδικασία (συμπεριλαμβανομένων του Βρετανικού και του Γαλλικού ιμπεριαλισμού και του Οθωμανικού κράτους). Το άρθρο του Ντάνε καταδεικνύει ότι τόσο ο ιμπεριαλισμός των ΗΠΑ, όσο και η Σοβιετική Ένωση (που ακολουθούσε την πολιτική της «ειρηνικής συνύπαρξης» με τον ιμπεριαλισμό εκείνη την εποχή) υποστήριξε την ίδρυση του Ισραήλ το 1948. Υπογραμμίζει επίσης το γεγονός ότι όλα τα αντιδραστικά καθεστώτα της περιοχής στήριζαν το Ισραήλ στην πράξη. Όπως δείχνει ο Ντάνε, η σημερινή κυβέρνηση του AKP στην Τουρκία (η οποία συνέχισε να συνεργάζεται με το Ισραήλ σε πολλούς τομείς και ποτέ δεν αγκάλιασε ειλικρινά την παλαιστινιακή υπόθεση) δεν αποτελεί εξαίρεση.

Ο Σουνγκούρ Σαβράν ερευνά τις επαναστάσεις στη Μέση Ανατολή από τις αρχές του εικοστού αιώνα μέχρι σήμερα και αντλεί γενικευμένα συμπεράσματα απ' αυτές. Σύμφωνα με τον Σαβράν, η Μέση Ανατολή γνώρισε μεγάλο αριθμό επαναστάσεων στον εικοστό αιώνα και οι πρώτες νικηφόρες επαναστάσεις του εικοστού πρώτου αιώνα πραγματοποιήθηκαν επίσης στην περιοχή (Αίγυπτος και Τυνησία). Το άρθρο δείχνει ότι ο 20^{ος} αιώνας στη Μέση Ανατολή γνώρισε τέσσερα κύματα επανάστασης και η αραβική επανάσταση του 2011 μπορεί να θεωρηθεί ως το πέμπτο κύμα. Όπως σημειώνει ο Σαβράν, η υψηλή συχνότητα των επαναστατικών κυμάτων διαψεύδει την απλοϊκή (και Οριενταλιστική) πεποίθηση ότι «οι μουσουλμανικές κοινωνίες είναι πειθήνιες λόγω της πίστης τους στο Ισλάμ και ως εκ τούτου δεν κάνουν επαναστάσεις.» Παρέχει επίσης μια ισχυρή απόδειξη της μαρξιστικής άποψης ότι η ιστορία δεν προχωρά απλώς με εξελικτική πρόοδο, αλλά στην πραγματικότητα μέσα από επαναστατικά άλματα. Τέλος, αποδεικνύοντας ότι η ιστορία της Μέσης Ανατολής έχει χαρακτηριστεί από επαναστατικά σημεία καμπίς, το άρθρο του Σαβράν αποκαλύπτει τον ρηχό και αβάσιμο χαρακτήρα της πολιτικής των “ρεαλιστικών” μεταρρυθμίσεων (η πεποίθηση ότι η επανάσταση είναι μια μακρινή πιθανότητα και η αριστερή πολιτική θα πρέπει να στοχεύει σε αλλαγές μικρής κλίμακας). Στην πραγματικότητα, είναι αδύνατο να επιτευχθούν (μικρές ή μεγάλες) αλλαγές χωρίς επαναστάσεις. Με άλλα λόγια, η ιστορική εμπειρία αποδεικνύει ότι

η επανάσταση είναι ένας πιο «ρεαλιστικός» στόχος από τη μεταρρύθμιση.

Ένα άλλο συνοδευτικό αφιέρωμα περιλαμβάνει τις αντιδραστικές τάσεις και την απαραίτητη απάντηση σ' αυτές σε άλλα μέρη του κόσμου. Στο άρθρο του με τίτλο «Μέθοδοι κατανόησης του «σύγχρονου»: μια συζήτηση για το λαϊκισμό και το φασισμό», ο Τζεγκ Σαράτσογλου υποστηρίζει ότι ο φασισμός είναι μια πολύ πιο κατάλληλη και χρήσιμη έννοια από το «λαϊκίστικη δεξιά» (μια έννοια που είναι σήμερα δημοφιλής μεταξύ της διεθνούς αριστεράς) για να κατανοήσουμε αυτά τα αντιδραστικά κινήματα. Ο Σαράτσογλου αναγνωρίζει την «αντεπαναστατική ανατρεπτικότητα» και τον «συντηρητισμό» ως τα δύο βασικά διακριτικά χαρακτηριστικά των φασιστικών κινήματων και καθεστώτων της μεσοπολεμικής περιόδου και συγκρίνει τα σύγχρονα αντιδραστικά κινήματα χρησιμοποιώντας αυτές τις έννοιες. Υποστηρίζει ότι τα αντιδραστικά κινήματα των σχετικά περιφερειακών χωρών όπως η Ουγγαρία και η Τουρκία, μοιάζουν με τον κλασικό φασισμό της μεσοπολεμικής εποχής περισσότερο από τους ομολόγους τους στις προηγμένες δυτικές χώρες.

Μια κάπως διαφορετική λύση για την κατάσταση στην Ευρώπη και στον κόσμο παρουσιάστηκε από την Τελική Διακήρυξη της 4^{ης} Ευρωμεσογειακής Διάσκεψης, μιας διεθνούς εκδήλωσης στην οποία συμμετείχαν αγωνιστές και διανοούμενοι από 18 χώρες στα τέλη Μαΐου 2017, ώστε να συζητήσουν την πορεία προς τα εμπρός σε διεθνές επίπεδο και ειδικότερα, στο πλαίσιο της Ευρώπης και του MENA.

Αυτό το έτος είναι η εκατονταετηρίδα της Οκτωβριανής Επανάστασης του 1917. Ήταν ένα κοσμοϊστορικό γεγονός που ανοίγει νέες προοπτικές, όχι μόνο για τους λαούς της πρώην τσαρικής Ρωσίας, αλλά και για την ανθρωπότητα στο σύνολό της και, ειδικότερα, για τους προλετάριους του κόσμου. Γιορτάζουμε αυτό το κοσμοϊστορικό γεγονός και εμβαθύνουμε στις διάφορες πτυχές του σε τέσσερα διαφορετικά άρθρα.

Στο άρθρο του, «Οκτώβρης του '17: Ένα παγκόσμιο γεγονός», ο Σάββας Μιχαήλ συζητά τις συγγένειες και τις διαφορές μεταξύ 1917 και 1991, σε διάλογο με ένα άρθρο του Γάλλου φιλόσοφου Αλαίν Μπαντιού που γράφτηκε λίγο μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης. Ο Σάββας Μιχαήλ υπενθυμίζει ότι το 1917 ήταν ένα παγκόσμιο γεγονός και αναγνωρίστηκε από όλους ως η αρχή μιας παγκόσμιας σοσιαλιστικής επανάστασης. Η κοινωνική επανάσταση επεκτάθηκε από τη Ρωσία στην Ανατολική και Κεντρική Ευρώπη και παρήγαγε αποτελέσματα που κυμαίνονται από την Ευρώπη ως την Ασία και τις ΗΠΑ. Όπως πολύ καλά γνώριζε ο Κέυνς τότε, ο Μπολσεβικισμός και η επανάσταση του Οκτώβρη αποτελούσαν απειλή για την παγκόσμια καπιταλιστική τάξη. Με αυτή την έννοια, η επανάσταση του Οκτώβρη δεν ήταν μια πρόωγη απόπειρα. Αντίθετα, ήταν ένα παγκόσμιο ιστορικό «γεγονός» που άνοιξε μια εντελώς νέα εποχή για την ανθρωπότητα. Αντιθέτως, το 1991 δεν ήταν «γεγονός», αλλά «προσομοίωση γεγονότος»: δεν άνοιξε μια νέα

εποχή για την ανθρωπότητα. Ο Σάββας Μιχαήλ καταλήγει τονίζοντας ότι ο κύκλος που άνοιξε με την Οκτωβριανή Επανάσταση δεν έχει κλείσει. Ζούμε ακόμα στην εποχή του Οκτώβρη και πρέπει να κάνουμε την επανάσταση διαρκή στο νέο αιώνα.

Το άρθρο του Οζγκούρ Οζτούρκ, «Σοσιαλιστικός σχεδιασμός στον 21^ο αιώνα» συζητά τις δυνατότητες του σοσιαλισμού αναφορικά με τις δυνατότητες του παρόντος. Ο Οζτούρκ προσπαθεί να περιγράψει το είδος του συστήματος οικονομικού σχεδιασμού που μπορεί να χτιστεί άμεσα, το πολύ σε λίγα χρόνια μετά από μια νέα επανάσταση. Σύμφωνα με τον ίδιο, στον 21^ο αιώνα, μπορεί να δημιουργηθεί ένα σύστημα σχεδιασμού που είναι θεμελιωδώς διαφορετικό και πολύ πιο αποτελεσματικό από τον προηγούμενο αιώνα. Επισημαίνει το γεγονός ότι τον 20^ο αιώνα ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της σοσιαλιστικής οικοδόμησης ήταν τα εμπόδια και οι φραγμοί που μπήκαν στη μετατροπή του χρήματος σε κεφάλαιο. Ωστόσο, ένα σύστημα σχεδιασμού και «πληρωμής» που βασίζεται στο χρόνο εργασίας – όπως προβλέπεται από το Μαρξ στο έργο του *Κριτική του Προγράμματος της Γκότα* – θα περιορίσει τις νομισματικές σχέσεις και, ως εκ τούτου, την απειλή που δημιουργεί το κεφάλαιο. Επιπλέον, ένα τέτοιο σύστημα θα λύσει πιο εύκολα το πρόβλημα του υπολογισμού. Ο Οζτούρκ συζητά επίσης τις πιθανές μορφές νέων εργασιακών σχέσεων και ισχυρίζεται ότι υπό τις παρούσες συνθήκες ένα σοσιαλιστικό καθεστώς μπορεί να στοχεύσει ρεαλιστικά στην πλήρη απασχόληση, στην πλήρη αυτοματοποίηση, στα μηδενικά εργατικά ατυχήματα και στη συνεχή μείωση του χρόνου εργασίας. Σύμφωνα με τον ίδιο, αυτές οι δυνητικές τάσεις δεν μπορούν να αποκτήσουν πλήρη πραγματικότητα κάτω από τις καπιταλιστικές σχέσεις.

Η Αρμαάν Τουλουνάι εξετάζει μια πτυχή της Οκτωβριανής Επανάστασης που έχει σε κάποιο βαθμό αγνοηθεί σκόπιμα από ορισμένους κύκλους. Από τη στιγμή που ξεκίνησε η αντιλενινιστική, μάλιστα αντιμαρξιστική στροφή στην αριστερά από τη δεκαετία του '80, η σημασία του Μαρξισμού ως κορμού σκέψης και προγράμματος και του Κομμουνισμού ως αναζήτηση ενός διαφορετικού τύπου κοινωνίας για το ζήτημα της γυναικείας απελευθέρωσης έχει απορριφθεί σε αυξανόμενο βαθμό. Οι πολιτικές της ταυτότητας ήταν η πανάκεια. Το κομμουνιστικό κίνημα αγνοούσε την καταπίεση των γυναικών και δεν είχε τίποτα να προσφέρει στο δρόμο της απελευθέρωσης των γυναικών. Η Τουλουνάι μελετά τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν από τους Μπολσεβίκους, αμέσως μετά την επανάσταση για να αποδείξει αναμφισβήτητα ότι ο Μπολσεβικισμός υπό τον Λένιν και τον Τρότσκι ήταν ασύγκριτα πιο ευαίσθητος στη γυναικεία καταπίεση από το φιλελεύθερο κατεστημένο που τόσο λάτρεψαν τα αντιμαρξιστικά μεταμοντέρνα ρεύματα της εποχής, έθεσε σε εφαρμογή ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα μέτρων αδιανόητο στις πιο προχωρημένες κοινωνίες του καπιταλιστικού κόσμου και προσπάθησε να δημιουργήσει όχι μόνο τυπική ισότητα μεταξύ των φύλων αλλά πραγματική. Το ότι τα περισσότερα από τα μέτρα αυτά αργότερα αναιρέθηκαν από τη γραφειοκρατία που σφετερίστηκε

την πολιτική εξουσία, γεγονός που υποδεικνύεται εξίσου από την Τουλουνάι στο άρθρο της, δε μπορεί με κανένα τρόπο να αναφέρεται ως αποδεικτικό στοιχείο για την υποτιθέμενη αδιαφορία του Κομμουνισμού για την καταπίεση των γυναικών. Η γραφειοκρατία εξάλλου, εγκατέλειψε τον Κομμουνισμό και έτσι καμία από τις δραστηριότητές της δεν ενοχοποιεί κατ' ανάγκη αυτό το κίνημα.

Το τελευταίο μας άρθρο σχετικά με την Οκτωβριανή επανάσταση εκτίνεται σε μια περιοχή που πάντα παραβλέπεται στο δυτικό Μαρξισμό. Από καιρό είναι συνηθισμένο να παρατηρείται ότι η προλεταριακή εξουσία επιτεύχθηκε για πρώτη φορά από τους Ρώσους, ίσως το πιο καθυστερημένο μεταξύ των μεγάλων εθνών της Ευρώπης, αλλά ξέφυγε από τους δυτικά-προκατειλημμένους σχολιαστές της Οκτωβριανής επανάστασης ότι, ακόμη περισσότερο, αυτή η επανάσταση ήταν επίσης, μια επανάσταση των μουσουλμανικών λαών. Ένα σημαντικό στοιχείο της Σοβιετικής Ένωσης, όπως καθιερώθηκε τελικά, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Λένιν στις 31 Δεκεμβρίου 1922, ήταν οι μουσουλμανικοί και κυρίως τουρκικοί λαοί της εσωτερικής Ρωσίας στα ανατολικά της σύνορα (Τάταροι, Μπασκίρ, Καλμίκοι, Νταγκεστάνι, Τσετσένοι κλπ.), της Υπερκαυκασίας (Αζέροι, Αμπχάζιοι κ.λπ.), και της Κεντρικής Ασίας (σε αυτό που είναι σήμερα το Καζακστάν, το Τουρκμενιστάν, το Ουζμπεκιστάν, το Κιργιζιστάν και το Τατζικιστάν). Σε ένα πρωτότυπο άρθρο, ο Σουνγκούρ Σαβράν εξηγεί συνοπτικά πώς ο Κομμουνισμός/Μπολσεβικισμός κατέλαβε την καρδιά των μουσουλμανικών λαών αμέσως μετά τη νίκη της επανάστασης και πώς οι Μουσουλμάνοι Κομμουνιστές κατέκτησαν τη δική τους γη και λαούς. Η μετέπειτα άνοδος κάτω από τον Στάλιν του λεγόμενου μεγαλορωσικού σοβινισμού και η επίδρασή του στη ζωή των μουσουλμανικών λαών στη Σοβιετική Ένωση, είναι υλικό για περαιτέρω μελέτη.

Ένα άρθρο που σχετίζεται με έναν κάπως έμμεσο τρόπο με αυτά της επανάστασης του Οκτώβρη, επικεντρώνεται στην κατάρρευση της εμπειρίας του 20^{ου} αιώνα στη σοσιαλιστική οικοδόμηση μέσω του πρίσματος της Βουλγαρίας. Το άρθρο της Ντανιέλα Πένκοβα με τίτλο «Η Βουλγαρία στην παγίδα του νεοφιλελευθερισμού» διερευνά τη διαδικασία της καπιταλιστικής παλινόρθωσης στη χώρα μετά το 1989. Η συγγραφέας υποστηρίζει ότι οι θεσμοί του διεθνούς κεφαλαίου, ιδιαίτερα το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα, επέβαλαν στη Βουλγαρία μια συνταγή η οποία ήταν πολύ παρόμοια μ' εκείνη που επιβλήθηκε στις χώρες του Τρίτου Κόσμου. Αν και η Βουλγαρία ήταν μια βιομηχανοποιημένη χώρα με αξιοσέβαστο βιοτικό επίπεδο μέχρι το 1989, οι νεοφιλελεύθερες συνταγές της περιόδου μετά το 1989 (όπως η ιδιωτικοποίηση και η απορύθμιση) οι οποίες υποβάθμισαν τη ποιότητα ζωής του βουλγαρικού λαού. Το άρθρο αποδεικνύει μέσα από εμπειρικά δεδομένα ότι παρόλο που στα χαρτιά η βουλγαρική οικονομία φαίνεται να αναπτύσσεται, οι απλοί άνθρωποι αγωνίζονται να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες. Η Πένκοβα ολοκληρώνει το άρθρο της, υπογραμμίζοντας ότι η εγκατάλειψη της

νεοφιλελεύθερης «αναπτυξιακής» πολιτικής είναι απολύτως απαραίτητη για την επίτευξη μιας εύρυθμης βιομηχανίας και κοινωνικής δομής.

Αυτό το έτος δεν είναι μόνο η εκατονταετηρίδα της Οκτωβριανής Επανάστασης, αλλά και η 150^η επέτειος της δημοσίευσης του 1^{ου} Τόμου του *Κεφαλαίου*. Το τελικό μας άρθρο αφιερώνεται συνεπώς σε μια γενική επισκόπηση της μεθόδου, του περιεχομένου και της σημασίας αυτού του αριστουργήματος της ανθρώπινης σκέψης, το οποίο είναι μια σύνθεση κοινωνικής επιστήμης και επανάστασης.

Το *Κεφάλαιο* ουσιαστικά αναφέρεται στην προοδευτική εξάντληση των δυνατοτήτων του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής για να οδηγήσει την ανθρωπότητα σε ένα καλύτερο μέλλον και στην αναγκαιότητα της ανατροπής του, προκειμένου να απελευθερώσει την ενέργεια του εργαζόμενου πληθυσμού του πλανήτη για προοδευτικούς σκοπούς. Το γεγονός ότι βρισκόμαστε ήδη σ' αυτή τη φάση ιστορικής ανάπτυξης είναι ολοφάνερα σαφές από τη βαθιά παγκόσμια οικονομική κρίση, την επικείμενη απειλή πυρηνικού πολέμου και ακόμη και παγκόσμιου πόλεμου και καταστροφής της φύσης, της μοναδικής πηγής αναπαραγωγής για τον άνθρωπο και τα άλλα έμβια όντα. Η υπεράσπιση της ανθρωπότητας, ακόμα και της ζωής εν γένει, απαιτεί την έλευση ενός νέου τρόπου παραγωγής που να βασίζεται στη συλλογική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής και στο δημοκρατικό κεντρικό σχεδιασμό, καθώς και στην αδελφική ένωση όλων των εθνών του κόσμου. Εν ολίγοις, απαιτεί διεθνιστικό σοσιαλισμό. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο από τις δυνάμεις του προλεταριάτου, μέσω της επαναστατικής ταξικής πάλης. Σ' αυτό αναφέρεται ο επαναστατικός Μαρξισμός και γι' αυτό το περιοδικό μας φέρει υπερήφανα αυτό το όνομα.